

ВІДГУК
офіційного опонента, доктора педагогічних наук
Мартинюка Анатолія Кириловича
на дисертацію Го Іцзяна
«Тенденції розвитку вищої музично-педагогічної освіти
в Китайській Народній Республіці»,
подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Актуальність та доцільність проблеми дослідження, обраної Го Іцзяном для дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», не викликає сумнівів. Вітчизняній системі педагогічної освіти в цілому та музично-педагогічної зокрема може бути корисним досвід Китаю – країни з багатотисячолітньою історією та культурою, яка до того ж нині, на тлі світової кризи, демонструє надзвичайно високі темпи соціально-економічного розвитку. Адже сучасні вітчизняні нормативно-правові освітянські документи одним із пріоритетних напрямів модернізації визнають інтенсифікацію процесу входження України до загальноєвропейського та світового освітнього простору, збагачення національної освіти зарубіжними інноваційними ідеями, організаційними новаціями, технологіями навчання і виховання.

Важливість поданої до розгляду роботи також обумовлюється низкою питань, які нині постають перед українською системою підготовки висококваліфікованих музично-педагогічних кадрів:

– потребою сучасного українського суспільства у створенні ефективної платформи для професійного та особистісного розвитку майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах реалізації концепції Нової української школи;

– прагненням національної педагогічної науки розширити уявлення щодо систем навчання та виховання за кордоном, зокрема у КНР, про що свідчать численні наукові праці, присвячені системі музично-педагогічної освіти Китайської держави;

– необхідністю залучення позитивних елементів закордонного досвіду з метою удосконалення національної системи підготовки висококваліфікованих музично-педагогічних кадрів.

Закономірним з огляду на актуальність теми є **зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами**. Як відзначає дисертант, роботу виконано в межах комплексних програм науково-дослідної теми кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Підвищення ефективності педагогічного процесу в середніх загальноосвітніх і вищих навчальних закладах» (№ 0115U005821 від 23.12.2015 р.), пізніше – кафедри освітології та інноваційної педагогіки «Наукові основи і навчально-методичний супровід педагогічного процесу в закладах освіти: історико-педагогічний, компаративний та прогностичний аспекти» (№ 0121U107474 від 22.01.2021 р.)

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, є загалом достатнім. Він забезпечений використанням широкого методологічного інструментарію та джерельною базою. Дисертантом обрано низку взаємодоповнюваних підходів до аналізу й узагальнення теоретичних ідей та практики підготовки вчителів музичного мистецтва в КНР, використано загальнонаукові і спеціальні методи наукових досліджень, проаналізовано історико-педагогічну, філософську, етнографічну літературу, нормативно-правову базу педагогічної освіти в Китаї, навчально-методичну документацію закладів вищої освіти Китаю та України, які здійснюють підготовку вчителів музичного мистецтва.

Дисертант коректно сформулював мету, визначив предмет та об'єкт дослідження. Не викликають заперечень завдання, наукова новизна, практичне значення одержаних результатів. Робота виконана із залученням ґрунтовної джерельної бази (320 найменувань, зокрема сайти державних органів і університетів КНР, а також їх підрозділів, які готують майбутніх учителів музичного мистецтва, китайських і міжнародних наукових журналів, наукових бібліотек і електронних архівів університетів України тощо), в якій відображено

різні аспекти проблематики підготовки музично-педагогічних кадрів. Це дозволило: визначити й переконливо розкрити соціально-історичні передумови становлення та уточнити періодизацію розвитку вищої музично-педагогічної освіти в Китаї; схарактеризувати особливості змісту і практики підготовки вчителів музичного мистецтва у різних типах вишів та їх підрозділах: музичних консерваторіях, нормальних (педагогічних) коледжах і університетах, багатoproфільних університетах Китаю; розкрити тенденції, виявити педагогічно цінні ідеї та досвід підготовки вчителів музичного мистецтва в КНР, накреслити перспективи їх критичного осмислення й творчого використання в умовах сучасної музично-педагогічної освіти України.

Заслуговує на позитивну оцінку введення до наукового обігу в Україні низки перекладених дисертантом з китайської мови документів, що характеризують організаційне та навчально-методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у Китаї на нинішньому етапі. Це значною мірою збагачує наукову новизну рецензованого дослідження.

Позитивно оцінюємо ретельний аналіз нормативної бази мистецької та музично-педагогічної освіти в КНР від 1980-х років до сьогодення, який дозволив дисертанту виявити основні напрями удосконалення роботи з естетичного виховання та мистецької освіти дітей і молоді та виокремити серед них кадрове забезпечення мистецької освіти як один із фокусів уваги й турботи керівництва країни. На цій основі дисертант отримав змогу простежити динаміку державних пріоритетів в естетичному вихованні й мистецькій освіті в КНР та їх кадровому забезпеченні. І це принципово важливо, адже саме ставлення держави до викладачів мистецьких дисциплін визначає і перспективи розвитку системи підготовки мистецько-педагогічних, зокрема музично-педагогічних кадрів.

Привертають увагу підрозділи роботи, присвячені характеристиці моделей вищої музично-педагогічної освіти в КНР, а також висвітленню конкретного практичного досвіду підготовки учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти Китаю. На наш погляд, ці підрозділи є центральними в

дисертації Го Іцзяна. Для української системи мистецько-педагогічної освіти становлять безумовний інтерес різні моделі підготовки вчителів музичного мистецтва в Китаї, зокрема ті, що реалізуються мистецькими підрозділами багатoproфільних університетів, адже такий досвід не має аналогів в Україні. На ретельну увагу українських педагогів заслуговують і освітні програми спеціальності «Музична освіта», розроблені на основі нової системи фахівцями Інституту музичної освіти Центральної консерваторії Китаю. Тут важливими є принципи і конкретні способи створення інтегрованих курсів, а також широке використання відомих зарубіжних систем музичного виховання З. Кодая, К. Орфа, Е. Жак-Далькроза із наповненням їх автентичним китайським музичним матеріалом, достатньо повно розкриті в тексті дисертації Го Іцзяна.

Результати виконаного Го Іцзяном наукового дослідження можуть бути використані у процесі розробки навчальних курсів, підготовки навчально-методичного супроводу викладання музичної та порівняльної педагогіки, синології, історії зарубіжної педагогіки; у процесі читання спецкурсів та проведення спецсемінарів з проблем зарубіжної вищої мистецької та музично-педагогічної освіти. Окрім того, наукові доробки автора доцільно реалізувати з метою здійснення порівняльного аналізу процесу розвитку музично-педагогічної думки та освітньої практики народів світу. Зазначене свідчить про практичну значущість дослідження Го Іцзяна.

Додатки містять перекладені з китайської мови й уперше представлені українському науково-педагогічному загалу навчально-методичні матеріали щодо сучасного стану підготовки вчителів музичного мистецтва в КНР: бакалаврська та магістерська освітні програми, а також програми навчальних дисциплін, що реалізуються у межах названих освітніх програм, представлені на 64 сторінках додатків. Це теж свідчить на користь фундаментальності роботи.

Детальне вивчення дисертаційної роботи дозволяє дійти висновку, що основні положення та результати дослідження достатньо обґрунтовані, є достовірними, мають наукову новизну і практичну значущість, апробовані у

виступах дисертанта на науково-практичних конференціях міжнародного та всеукраїнського рівнів. Автором підготовлено 11 публікацій: 4 статті у провідних фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз та 1 стаття у китайському науковому виданні, 6 тез доповідей на конференціях міжнародного і всеукраїнського рівнів. Дисертант чітко визначив свій особистий внесок у працях, виконаних у співавторстві.

Аналіз дисертаційної роботи дає підстави для висновку, що намічені завдання виконані. Дисертантом надані змістовні висновки, що відповідають поставленим завданням.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, вважаємо за необхідне зробити деякі зауваження:

1. У підрозділі 1.1 дисертації, з-поміж іншого, аналізується стан підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на різних етапах становлення й розвитку системи вищої музично-педагогічної освіти в КНР. При цьому, за винятком етапу руйнації системи в період «культурної революції», автор відзначає переважно позитивні моменти. Вважаємо, що доцільно було б говорити не тільки про досягнення, а й схарактеризувати труднощі та помилки, які виникли у цій сфері, виявити їх причини й дати належну оцінку.

2. Характеризуючи моделі і досвід підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в Китаї, автор спирається на аналіз навчальної роботи, педагогічних практик студентів та їхньої позааудиторної активності. При цьому дисертант, на наш погляд, безпідставно залишає поза увагою роль науково-дослідної роботи студентів.

3. Дисертація, безперечно, тільки виграла б, якби автор змістовніше розкрив внесок конкретних китайських науковців і музикантів-педагогів у розвиток музичної педагогіки, теорії і методики музичного виховання, теоретичних і методичних засад вищої музично-педагогічної освіти.

4. Наукова цінність дисертаційного дослідження підвищилась би в разі висвітлення поряд із вітчизняними і китайським науковими джерелами праць,

що відображують позицію науковців провідних країн світу щодо проблеми підготовки музично-педагогічних кадрів.

5. Дисертант досить багато уваги приділяє питанням інтернаціоналізації вищої музично-педагогічної освіти в Китаї. З огляду на це, бажано було б відобразити в тексті дисертації не лише сучасні китайської моделі музично-педагогічної освіти, але й моделі, що реалізуються нині у розвинених країнах світу.

У цілому, зазначені дискусійні положення та побажання суттєво не впливають на позитивне враження від дисертаційного дослідження і його високу оцінку.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Можемо зазначити, що робота виконана на високому теоретико-методологічному та практичному рівнях. Результати дослідження мають наукову новизну та практичну значущість. Структура роботи збалансована, матеріал викладено логічно, результати та висновки обґрунтовані. Усе перелічене дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційне дослідження «Тенденції розвитку вищої музично-педагогічної освіти в Китайській Народній Республіці» Го Іцзяна є самостійним завершеним науковим дослідженням, яке виконано дисертантом особисто за актуальною темою із залученням адекватних наукових методів. Роботі притаманна єдність змісту, дисертація містить нові науково обґрунтовані теоретичні результати та емпіричні матеріали проведених дисертантом досліджень (анкетування), які свідчать про його особистий внесок в науку. Основні матеріали, результати та висновки дослідження достатньо повно оприлюднені в наукових працях Го Іцзяна.

Ураховуючи високий рівень дослідження, актуальність теми, новизну, практичну значущість отриманих результатів, зазначимо, що дисертаційне дослідження «Тенденції розвитку вищої музично-педагогічної освіти в Китайській Народній Республіці» відповідає спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами,

внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України No 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а його автор Го Іцян заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри музичного мистецтва
і методики навчання Університету
Григорія Сковороди в Переяславі

ПІДПИС
Засвідчую
Нач. ВК

Анатолій МАРТИНЮК

Михайло Л. М. Оганасенко